

UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTAB O'QITUVCHILARI UCHUN

QO'LLANMA

Sinf: 6-sinf

Mavzu: "Vijdon va burch bilan yashash"

Dars davomiyligi: 45 daqiqa

Dars maqsadi:

1. Vijdon va burch tushunchalarining mazmunini tushuntirish.
 2. Vijdonga muvofiq amal qilish va o'ziga nisbatan halol bo'lishni o'rgatish.
 3. Vijdon va burchga amal qilish orqali insoniy qadriyatlarning muhimligini yoritish.
-

Kutilayotgan natijalar:

1. O'quvchilar vijdon va burch tushunchalarini to'g'ri tushunib yetishadilar.
 2. O'quvchilar o'z hayotida vijdonga muvofiq amal qilish va burchlarini bajarishga intilishadilar.
 3. Vijdonga amal qilish orqali yaxshilik, halollik va baxtga erishishda sabr va mehnat qilishning ahamiyatini tushunadilar.
 4. O'quvchilar hayotdagi muhim qarorlarni vijdonan va burchga asoslab qabul qilishni o'rganadilar.
-

Metodlar:

- **Suhbat:** O'quvchilarni mavzu bo'yicha fikrlashga va mustaqil xavfsiz qarorlar qabul qilishga jalb qilish.
 - **Blits-so'rov:** Tezkor savollar orqali mavzuni yanada aniqlashtirish.
 - **Hikoya:** Vijdon va burchga amal qilishga oid aniq vaziyatlar yoki hayotiy misollar.
 - **Rolli o'yinlar:** O'quvchilarning e'tiborini jalb qilish va ularni hayotiy vaziyatlarga asoslanib xulq-atvor ko'nikmalarini shakllantirish.
-

Foydalanadigan materiallar:

- **Rasmlar:** Vijdon va burchning mazmunini tushuntiruvchi rasmlar.
 - **Kartochkalar:** Har xil hayotiy vaziyatlar va qarorlar.
 - **Taqdimot slaydlari:** Vijdon va burch tushunchalariga oid slaydlar.
-

Dars qismlari:

1. Darsga kirish (5 daqiqa)

- **O'qituvchi:** "Vijdon va burch — bizga to'g'ri va adolatli qarorlar qabul qilishga yordam beruvchi insonlarga xos bo'lgan ruhiy holatdir. Bugun biz ularning hayotimizdagi ahamiyatini o'rganamiz."
 - **Suhbat:**
 - "Vijdon deganda nimani tushunasiz?"
 - "Burch nimani anglatadi?"
 - "Qanday vaziyatlarda vijdonga amal qilish muhim hisoblanadi?"
-

2. Mavzuni tushuntirish (10 daqiqa)

Vijdon tushunchasi:

- **Ta'rif:** "Vijdon — insonning ichki ovozidir, u to'g'ri va noto'g'ri qarorlarni ajratadi, insoniy qadriyatlar va adolatga amal qilishga o'rgatadi."
- **Misol:** "Agar siz o'rtog'ingizning kiyimlari eski ekani uchun boshqalar tomonidan masxara qilinayotganini ko'rsangiz, bu sizni qiynaydi, chunki vijdon bu holat adolatsizligini sezdiradi va to'g'ri yo'lni ko'rsatadi."

Burch tushunchasi:

- **Ta'rif:** "Burch — bu vijdonan qabul qilingan qarorni amalga oshirishdagi majburiyat hissidir."
- **Misol:** "Sizga ishonch bildirgan do'stingizni boshqalarning salbiy munosabatidan himoya qilish — bu sizning burchingiz hisoblanadi."

Vijdonga muvofiq amal qilish:

- **Ta'rif:** "Vijdonga muvofiq amal qilish — bu o'z harakatlaringizda to'g'ri, adolatli va halol bo'lishingizdir. Har bir amal to'g'ri va halol bo'lishi kerak."
-

3. Hayotiy vaziyatlar (Keyslar) (10 daqiqa)

Keys 1:

- **Holat:** "Siz do'konga borganingizda, bir kishi xarid qilgan mahsulotlari uchun kassaga to'lov qilmasdan chiqib ketayotganini ko'rdingiz. Bu vaziyatda qanday harakat qilish kerak?"
 - **Savollar:**
 1. Vijdonga muvofiq qanday qaror qabul qilish mumkin?
 2. Burchga amal qilgan holda qanday ish ko'rish kerak?
-

4. Rolli o'yinlar (10 daqiqa)

Rolli o'yin 1:

- **Vaziyat:** "O'quvchi maktab oshxonasida stol ustida telefonini qarovsiz qoldirib ketgan. Buni ikkita boshqa o'quvchi payqab qoladi."
 - **Rollar:** Biri telefonni o'g'irlashni xohlaydi, ikkinchisi to'g'ri harakat qiladigan o'quvchi bo'ladi.
 - **Maqsad:** Har bir o'quvchi vijdonga amal qilishni ko'rsatadi.
-

5. Blitz-so'rov (5 daqiqa)

- **Savollar:**
 1. Vijdonga rioya qilish nima?
 2. Burchni qanday his qilish mumkin?
 3. To'g'ri qaror qabul qilishda qanday omillar e'tiborga olinadi?
-

6. Darsni yakunlash (5 daqiqa)

- **O'qituvchi:** "Biz bugun vijdon va burch tushunchalarini o'rgandik. Vijdon va burchga amal qilish nafaqat sizga, balki atrofdagilarga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi."
- **Suhbat:**
 - "Vijdonga amal qilgan holda baxtga erishish mumkinmi? Nima uchun?"
 - "Har birimiz vijdon va burchga amal qilishimiz kerak, chunki bu bizga to'g'ri yo'lni ko'rsatadi."